

Rozdział I. Obszar informatyzacji prawa spółek

§ 1. Pojęcie informatyzacji prawa

Informatyzacja życia społecznego związana jest z kształtowaniem społeczeństwa informacyjnego przygotowanego do użytkowania systemów informatycznych, komputerów i usług telekomunikacji w celu przesyłania i zdalnego przetwarzania informacji¹. Społeczeństwo informacyjne oparte jest nie tyle na samej wiedzy, co na sposobach jej pozyskania i przetwarzania za pomocą nowych technologii². Częścią tak pojętej informatyzacji jest informatyzacja stanowienia i stosowania prawa. Informatyzacja prawa to proces elektronizacji, cyfryzacji i usieciowienia odnoszący się do całokształtu technologicznie uwikłanych czynności i działań prawnych na każdym obszarze i etapie występowania prawa, poczynwszy od jego tworzenia, aż po egzekwowanie³.

Konsekwencją rozwoju społeczeństwa informacyjnego jest poszerzenie przez aparat administracyjny państwa katalogu usług publicznych świadczonych w systemie teleinformatycznym. Opisane zjawisko wpływa na techniczną i organizacyjną warstwę obrotu prawnego. Zmiany dotyczą zarówno prawa materialnego, powodując wykształcenie się nowych sposobów i form dokonywania czynności prawnych z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość, jak również prawa procesowego, w którym wykorzystuje się nowe technologie do usprawnienia przebiegu postępowania⁴.

Upowszechnienie się instrumentów elektronicznego przetwarzania informacji sprzyja rozwojowi elektronicznego obrotu prawnego – a z nim – do wykształcenia prawa obrotu elektronicznego. Elektroniczny obrót prawny to całokształt czynności prawnych i faktycznych dokonywanych w postaci elek-

¹ K. Flaga-Gieruszyńska, *Nowe oblicza*, s. 1.

² J. Jankowski, *Elektroniczny*, s. 25.

³ J. Jankowski, *Informatyka*, s. 203.

⁴ K. Flaga-Gieruszyńska, *Nowe oblicza*, s. 2 i 3; zob. szerzej W.J. Kocot, *Wpływ Internetu*, s. 9–12, 47–49, 163 i n.

tronicznej, tj. z zastosowaniem elektronicznych nośników informacji oraz środków komunikacji elektronicznej. Nośnikiem informacji są przy tym przedmioty i urządzenia, za pomocą których możliwe jest zapisanie i późniejsze odtworzenie danych (dyskietka, dysk, karty pamięci). Środki komunikacji elektronicznej umożliwiają natomiast składanie i wymianę – udostępnianie, przekazywanie, doręczanie – oświadczeń woli i wiedzy w systemie informatycznym. Za przykład środków komunikacji elektronicznej mogą służyć: poczta elektroniczna, SMS, MMS, komunikatory internetowe, chaty, itp.⁵

Wyodrębniająca się dziedzina prawa stanowionego – prawa obrotu elektronicznego – ma sankcjonować istnienie elektronicznego obrotu prawnego. Prawo stanowione, z jednej strony, powinno wzmacniać i stymulować zjawiska pozytywne, związane z pojawieniem się nowych możliwości, a z drugiej strony, powinno zwalczać zjawiska niepożądane, związane głównie z zagrożeniami dla bezpieczeństwa obrotu prawnego. Z uwagi jednak na nieustanny rozwój nowych technologii należy zakładać, że ustawodawstwo nie jest w stanie nadążyć za zmianami, jakie dokonują się w świecie cyfrowym. Stąd też przedstawia się różne podejścia do prawa nowych technologii:

- 1) podejście empiryczne, zgodnie z którym nowe regulacje powinny na bieżąco reagować na zmieniającą się rzeczywistość;
- 2) podejście spekulatywne, które nakazuje przyjmowanie regulacji w miarę ogólnych i elastycznych, które „pomieszczą” zachodzące zmiany technologiczne;
- 3) podejście pragmatyczne zakładające pozostawienie problemów nowych technologii praktyce oraz wykładni przepisów prawa tak, by umożliwiły wpisanie nowych konstrukcji w zastane regulacje⁶.

Specyfika zagadnień związanych z informatyzacją obrotu prawnego wymaga współdziałania prawników i informatyków. Informatyzacja życia społecznego wymaga umiejętności dostatecznego rozpoznania zjawisk i utrwalenia się niezbędnego poziomu świadomości, czego nie da się osiągnąć bez wiedzy specjalnej. Elektroniczny obrót prawny zakłada konieczność interdyscyplinarnych badań oraz kształcenia w tym zakresie odpowiednich kadr⁷.

Informatyzacją od strony naukowej zajmuje się informatyka prawnicza – dziedzina nauki, która za główny przedmiot badań przyjęła procesy gromadzenia, systematyzowania, przetwarzania i wyszukiwania informacji o prawie,

⁵ J. Jankowski, *Elektroniczny*, s. 43–47, 69–78.

⁶ Tamże, s. 26–27.

⁷ Tamże, s. 28.

jak również zajęła się zasadami tworzenia i funkcjonowania zasobów informacyjnych państwa oraz procesami informatyzacji procedur prawnych⁸. Zawężając zakres badawczy, należy w szczególności pochylić się nad informatyzacją stosowania prawa, która odnosi się do: instytucji wymiaru sprawiedliwości (aspekt ustrojowy), procedur rozpoznawania spraw (aspekt procesowy) oraz rozpoznawanych stosunków prawnych (aspekt materialny)⁹.

W ten obszar informatyzacji wpisuje się zjawisko informatyzacji prawa spółek – zarówno w aspekcie ustrojowego prawa spółek, jak również w aspekcie procesowym, odnoszącym się do rejestracji spółek handlowych. W ostatnim czasie zauważalne są dwa nurty informatyzacji ustrojowego prawa spółek: informatyzacja wykonywania praw korporacyjnych oraz informatyzacja powstania, zmiany i ustania stosunku prawnego spółki handlowej. Informatyzacja praw korporacyjnych umożliwia udziałowcom spółek handlowych – wspólnikom bądź akcjonariuszom – wykonywanie części ich uprawnień korporacyjnych za pomocą nowoczesnych technologii elektronicznych. W prawie spółek została ona zainicjowana na szeroką, europejską skalę przyjęciem dyrektywy 2007/36/WE¹⁰ oraz dyrektywy 2011/35/UE¹¹. Obie dyrektywy zostały – poprzez nowelizację KSH¹² – implementowane do porządku krajowego, umożliwiając wykonywanie niektórych uprawnień akcjonariuszy w zakresie prawa głosu oraz udziału w walnym zgromadzeniu akcjonariuszy, a także w zakresie pozyskiwania niektórych danych w procesie łączenia spółek za pomocą środków komunikacji elektronicznej¹³.

Z kolei informatyzacja zawarcia, zmiany i rozwiązania umowy spółki handlowej umożliwia rozpoczęcie działalności gospodarczej w formie zorganizowanej, a następnie jej prowadzenie przy pomocy środków komunikacji elek-

⁸ G. Wierczyński, W. Wiewórkowski, *Informatyka*, s. 27.

⁹ J. Jankowski, *Informatyka*, s. 292.

¹⁰ Dyrektywa 2007/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 11.7.2007 r. w sprawie wykonywania niektórych praw akcjonariuszy spółek notowanych na rynku regulowanym (Dz.Urz. UE L 184, s. 17).

¹¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/35/UE z 5.4.2011 r. dotycząca łączenia się spółek akcyjnych (Dz.Urz. UE L 110, s. 1) – dyrektywa zastąpiona Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132 w sprawie niektórych aspektów prawa spółek (Dz.Urz. UE L 169, s. 46).

¹² Chodzi o ustawę z 5.12.2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2009 r. Nr 13, poz. 69) oraz ustawę z 19.8.2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. Nr 201, poz. 1182).

¹³ Więcej na ten temat A. Niewęglowski, „Informatyzacja”, s. 23–33; W.J. Kocot, *Korzystanie*, s. 392–414.

tronicznej. Informatyzacja tego obszaru prawa spółek – jak się okazuje – wykracza daleko poza samo zawarcie umowy spółki handlowej. Za pomocą celowo zbudowanego systemu teleinformatycznego umożliwia się również zmianę umowy spółki handlowej, dokonywanie niektórych czynności z zakresu zarządzania spółką, a nawet zmianę struktury właścicielskiej. Utworzona za pomocą systemu teleinformatycznego spółka staje się również sama uczestnikiem elektronicznego obrotu prawnego. Przy czym przez system teleinformatyczny w znaczeniu ogólnym należy rozumieć system informatyczny oparty na transmisji danych za pomocą środków komunikacji elektronicznej. System informatyczny to zinformatywowana część systemu informacyjnego, czyli pewnego zorganizowanego zespołu środków osobowych, rzeczowych, kapitałowych i innych, których funkcjonowanie przejawia się w zbieraniu, utrwalaniu, magazynowaniu, przechowywaniu, odnajdywaniu, komunikowaniu i przetwarzaniu danych oraz informacji niezbędnych do podejmowania decyzji i ich realizacji. System informatyczny pozwala na organizację przetwarzania danych¹⁴.

Dostęp do systemu teleinformatycznego obsługującego zawarcie umowy spółki handlowej możliwy jest dzięki sieci Internet¹⁵. Pod adresem internetowym <https://ekrs.ms.gov.pl> znajduje się portal Ministerstwa Sprawiedliwości, którego użytkownicy po zalogowaniu otrzymują dostęp do funkcjonalności systemu teleinformatycznego umożliwiającego, m.in., założenie, rejestrację i obsługę spółki handlowej przy użyciu wzorca umowy lub wzorców uchwał (dalej: portal s-24). Stworzony system teleinformatyczny pozwala na zdalne dokonywanie czynności prawnych na odległość. Powstał on na skutek wdrożenia przez Ministerstwo Sprawiedliwości projektu budowy systemu usług elektronicznych eMS. Projekt zakładał stworzenie systemu teleinformatycznego wspierającego utrzymanie rejestrów publicznych, w ramach którego będą funkcjonować usługi elektronicznego obiegu składanych wniosków, wyszukiwarki danych zapisanych w rejestrze, a także zostaną opracowane mecha-

¹⁴ J. Jankowski, *Elektroniczny*, s. 79–87.

¹⁵ Poprzez pojęcie Internetu rozumie się ogólnosiątkową, powszechnie dostępną i otwartą sieć transmisji danych, składającą się z niezliczonej liczby mniejszych, niezależnych od siebie sieci, umożliwiających komunikację pomiędzy użytkownikami niezależnie od miejsca ich pobytu. Transmisję danych umożliwia jednolity protokół TCP/IP, przy czym jest to protokół wielowarstwowy umożliwiający wzajemne odnajdywanie się systemów informatycznych, użytkowników sieci i porozumiewanie się. Internet oferuje usługi, do których zalicza się najpopularniejsze: e-mail (poczta elektroniczna), WWW – stanowiącą zbiór stron internetowych umożliwiających przekazywanie informacji, grafiki, dźwięku, FTP – czyli protokół przesyłania plików, IRC – czat. Zob. szerzej na ten temat W.J. Kocot, *Wpływ Internetu*, s. 13–26; M. Engeleit, *Wirtualne*, s. 78–85.

zmy składania wniosków opatrzonych podpisem elektronicznym¹⁶. Elementem systemu usług elektronicznych eMS jest właśnie portal s-24¹⁷.

Procesom informatyzacji podlega również rejestr przedsiębiorców, a więc sądowa ewidencja podmiotów gospodarczych. Krajowy Rejestr Sądowy, którego rejestr przedsiębiorców jest częścią, prowadzony jest w systemie teleinformatycznym. Rejestr przedsiębiorców jest rejestrem publicznym, służącym wykonywaniu zadań publicznych. Rejestr publiczny powinien spełniać określone warunki:

- 1) powinien być jawny;
- 2) powinien być prowadzony przez organ publiczny w oparciu o przepisy prawa;
- 3) określone informacje powinny być do niego wpisywane na mocy urzędowej decyzji;
- 4) wpisanie określonych danych powinno rodzić skutki dla osób, których wpis dotyczy, a niekiedy także osób trzecich¹⁸.

Urzeczywistnieniu tych warunków służy informatyzacja: rejestry publiczne w przeważającej części prowadzone są w systemie teleinformatycznym, co powoduje, że muszą one spełniać szczególne wymogi w zakresie koordynacji i dostępności określone w przepisach InformPodPublU¹⁹.

W ślad za informatyzacją rejestru przedsiębiorców stopniowo przebiega informatyzacja samego postępowania rejestrowego, co wpisuje się w ogólny trend informatyzacji postępowania cywilnego. W procedurze cywilnej ustawodawca dotychczas przyjął możliwość zastosowania elektronicznych czynności procesowych między innymi do: doręczeń (art. 131¹ KPC), wezwań (art. 149¹ KPC), posiedzeń jawnych prowadzonych w formie telekonferencji (art. 151 § 2 KPC), przeprowadzenia dowodu (art. 235 § 2 KPC), utrwalenia uzasadnienia

¹⁶ Zob. <http://www.lex.pl/czytaj/-/artykul/mac-projekty-informatyczne-usprawnia-wymiar-sprawiedliwosci>; zob. też opis założeń – w tym założeń technicznych – projektu informatycznego „System Informatyczny Krajowego Rejestru Sądowego”, <http://krmc.mc.gov.pl/krm/posiedzenia/posiedzenia-krmc-2016-r/posiedzenie-w-dniu-1710/materialy-na-posiedzeniu/3261>, Ministerstwo -Sprawiedliwosci.html?search=12833977 (dostęp: 1.9.2018 r.).

¹⁷ Zob. <https://ems.ms.gov.pl/pomoc/index.html> (dostęp: 1.9.2018 r.).

¹⁸ T. Stawecki, Rejestry, s. 29–30.

¹⁹ Odnosnie rozporządzeń wykonawczych, to szczególne znaczenie zyskuje rozporządzenie RM z 12.4.2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2247) określające Krajowe Ramy Interoperacyjności oraz minimalne wymagania dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej.

wyroku wygłoszonego ustnie (art. 328 § 1¹ KPC)²⁰. Zmiany obejmują jednak powoli także czynności jurysdykcyjne: wpis w postępowaniu wieczystoksięgowym oraz nakaz w elektronicznym postępowaniu upominawczym. W postępowaniu rejestrowym przepisy sankcjonują metodę wnoszenia wniosku o wpis oraz dokumentów stanowiących podstawę wpisu drogą elektroniczną, a także nakładają obowiązek dokonywania doręczeń za pomocą systemu teleinformatycznego, jeżeli wniosek był złożony drogą elektroniczną. Wydaje się, że naturalną konsekwencją pogłębiającej się informatyzacji postępowania rejestrowego będzie obowiązkowa elektroniczna forma wniosku o wpis oraz orzeczenia o wpisie do rejestru sądowego²¹.

§ 2. Informatyzacja prawa spółek

I. Informatyzacja procesu powstania spółki s-24 – geneza, przyczyny, rozwój

Na podstawie przepisów ZmKSH11 wprowadzono możliwość zawarcia i rejestracji umowy spółki z o.o. przy użyciu wzorca umowy. Ustawodawca postawił sobie za cel „ułatwienie i znaczące przyspieszenie zakładania spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, a także uproszczenie związanej z tym procedury”²². Uznano, że proponowane rozwiązanie przyczyni się do znoszenia barier w podejmowaniu i rozwoju działalności gospodarczej. Nie ukrywano przy tym, że celem projektu była poprawa statystyki w odniesieniu do szybkości, łatwości i kosztów zakładania spółki z o.o.²³. Poddanie właśnie spółki

²⁰ Zmiany zostały wprowadzone m.in. ustawą z 5.12.2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 234, poz. 1571), ustawą z 29.8.2014 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1296), ustawą z 15.1.2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 218). Obszernie na temat informatyzacji postępowania cywilnego; zob. *K. Flaga-Gieruszyńska, J. Gołaczyński, D. Szostek* (red.), *Informatyzacja*.

²¹ S. Cieślak, *Elektroniczne*, s. 13–27; A. Kościółek, *Elektroniczne*, s. 29–45.

²² Z UzasZmKSH11, Druk sejmowy Nr 3658, <http://orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf/wgdruku/3658> (dostęp: 1.9.2018 r.). Por. też *M. Romanowski*, Zakładanie spółki z o.o., s. 797–799. W przyspieszenie rejestracji powątpiewano, zob. *Ł. Zamojski*, Uwagi na tle projektu s-24, s. 21.

²³ W literaturze podnoszono, że wejście w życie projektu o spółce s-24 niekoniecznie może podnieść pozycję Polski w światowych rankingach, zob. *R.L. Kwaśnicki, A. Nalazek*, Spółka z o.o., s. 18–19.

z o.o. procesom informatyzacji uzasadniano, z jednej strony, jej popularnością wśród przedsiębiorców, a z drugiej – zdolnością do przetestowania tej formy rejestracji spółek handlowych. Projektodawca zastrzegł bowiem, że w przyszłości zechce rozszerzyć możliwość rejestracji elektronicznej na inne spółki handlowe. Wprowadzone zmiany nie były podyktowane koniecznością dostosowania polskiego prawa spółek do prawa Unii Europejskiej, jak to często bywa w obszarze informatyzacji²⁴. Prawodawca wzorował się natomiast na rozwiązaniach funkcjonujących w Portugalii i Estonii²⁵. Zasygnalizować też trzeba, że możliwość założenia spółki z o.o. przy pomocy wzorca umowy została wprowadzona również w Niemczech, Belgii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Włoszech i Wielkiej Brytanii²⁶.

Ostatecznie ustawodawca nie poprzestął jedynie na informatyzacji procesu tworzenia spółki z o.o., lecz z czasem objął tym zjawiskiem również inne obszary prawa spółek. Na podstawie przepisów ZmKSH14 wprowadzono możliwość tworzenia spółki jawnej i spółki komandytowej przy użyciu wzorca umowy dostępnego w systemie teleinformatycznym, a także umożliwiono dokonywanie zmian umów spółek handlowych zawartych w systemie teleinformatycznym z użyciem wzorców uchwał w zakresie tzw. postanowień zmieniających oraz podjęcie decyzji o ich rozwiązaniu. Ustawodawca, uzasadniając potrzebę wprowadzenia zmian, i tym razem posłużył się argumentem dalszego

²⁴ Wspomnieć jednak trzeba, że pojawił się pomysł stworzenia na poziomie prawodawstwa unijnego ram dla powstania i rejestracji jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (*Societas Unius Personae* – SUP), której umowę zawierano by za pomocą wzorca aktu założycielskiego (zob. projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9050-2015-INIT/pl/pdf> (dostęp: 1.9.2018 r.).

²⁵ M. Romanowski, Zakładanie spółki z o.o., s. 797.

²⁶ Podaję za M. Leśniak, Normatywne wzorce, s. 232–254. Autor dokonuje krótkiej charakterystyki rejestracji spółki handlowej z wykorzystaniem wzorca w Niemczech, Francji, Wielkiej Brytanii oraz Hiszpanii. Warto odnotować, że w Niemczech oraz we Francji rejestracja odpowiednika polskiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (niem. *Gesellschaften mit beschränkter Haftung, GmbH* lub uproszczona spółka *GmbH Unternehmergesellschaft*; franc. *Société à responsabilité limitée* w odnieniu spółki jednoosobowej: *entreprise unipersonnelle à responsabilité limitée*) odbywa się po wypełnieniu wzorca umowy spółki w sposób tradycyjny, w zwykłej formie pisemnej (Francja) albo w formie aktu notarialnego (Niemcy), w Wielkiej Brytanii zaś rejestracja tamtejszej sp. z o.o. (ang. *private company limited by shares*) odbywa się za pośrednictwem strony internetowej przy użyciu *memorandum of association template* oraz *model articles of association*, co zbliża tę regulację do rozwiązań polskich. W Hiszpanii odpowiednik polskiej spółki z o.o. w jej uproszczonym podtypie (hiszp. *Sociedad de responsabilidad Limitada Nueva Empresa* lub *Sociedad de responsabilidad Limitada Formación Sucesiva*) można zarejestrować przy użyciu wzorca umowy poprzez system teleinformatyczny, do którego dostęp mają jednak wyłącznie notariusze.

ułatwienia podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej. Wskazał na konieczność zliberalizowania czynności, przy których dokonywaniu potrzebne było dotąd zachowanie formy aktu notarialnego²⁷.

Wprowadzone do systemu prawa spółek handlowych zmiany spotkały się z negatywną oceną Krajowej Rady Notarialnej. Przedstawiciele notariatu wskazywali, że rezygnacja z formy aktu notarialnego przyczyni się do spadku poziomu bezpieczeństwa obrotu. Pojawiły się propozycje zachowania tej formy szczególnej przy jednoczesnym poszerzeniu udziału notariusza w procesie rejestracji spółki, a nawet w czynnościach związanych z poborem opłat sądowych. Podobne zastrzeżenia zgłosiła Krajowa Rada Sądownictwa. Uwagi te nie zostały uwzględnione. Projektodawca uznał, że udział notariusza przy powstaniu „uproszczonej formy spółki” przy użyciu standaryzowanego wzorca umowy nie jest konieczny. Poza tym rezygnacja z formy aktu notarialnego korzystnie – zdaniem twórców – wpłynie na skrócenie czasu i ograniczenie kosztów potrzebnych do rozpoczęcia działalności gospodarczej. Wskazano ponadto, że proponowane rozwiązanie usprawni funkcjonowanie sądu rejestrowego, który czynności orzecznicze w przypadku wniosku elektronicznego ograniczy – jak wyrażono w uzasadnieniu projektu – do kilku „podstawowych kwestii”²⁸.

Doktryna prawa spółek w większości negatywnie oceniła wprowadzone przez ustawodawcę rozwiązania. Za nieprzekonujące uznano argumenty o braku konieczności udziału notariusza w procesie powstania spółki z uwagi na wykorzystywany standaryzowany wzorec umowy. Podnoszono, że notariusz przede wszystkim służy wspólnikom pomocą i profesjonalnym wsparciem. Jest też w stanie wskazać stronom umowy potencjalne konsekwencje podejmowanych decyzji. Jednocześnie rola notariusza polega na sprawdzeniu tożsamości osób podejmujących działalność gospodarczą w formie zorganizowanej. Przy tym jego udział w procesie powstania spółki nie jest nazbyt kosztowny, jeżeli wziąć pod uwagę maksymalne stawki taksy notarialnej²⁹. Przedstawiciele nauki proponowali, wzorem rozwiązań niemieckich, aby w miejsce forsowanych zmian wprowadzić instrumenty, które wzmocnią pozycję notariusza w procesie zakładania spółki, np. poprzez przyznanie mu kompetencji do tworzenia projektu wpisu na podstawie dokonywanych przed nim czynno-

²⁷ UzasZmKSH14, Druk sejmowy Nr 2841, <http://orka.sejm.gov.pl/Druki7ka.nsf/0/AF9A414F0C4AA50AC1257D790047E620/%24File/2841.pdf> (dostęp: 1.9.2018 r.).

²⁸ UzasZmKSH11.

²⁹ M. Leśniak, Spółka z o.o., s. 35–38.

ści prawnych³⁰. Argumentowano, że wówczas sąd rejestrowy istotnie zostałby odciążony, a jego rola sprowadzałaby się do weryfikacji poprawności przedstawionej propozycji wpisu³¹. Ostatecznie dokonane w KSH zmiany polegające na wprowadzeniu do systemu prawnego możliwości zawierania umowy spółki przez Internet uznano za doraźne i pozbawione walorów rzeczywistej reformy, która mogłaby doprowadzić do wykorzystania w większym stopniu środków komunikacji na odległość³².

Drugim, pobocznym motywem wprowadzenia spółki s-24 okazała się potrzeba popularyzacji w obrocie prawnym podpisu elektronicznego. Autorzy projektu uznawali, że nowa regulacja przyczyni się do rozpowszechnienia podpisu elektronicznego, który w zaproponowanym kształcie stanie się alternatywą dla niepopularnego w domyśle bezpiecznego podpisu elektronicznego weryfikowanego przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu (obecnie kwalifikowanego podpisu elektronicznego)³³. Aby ten cel zrealizować, postanowiono stworzyć zwykły podpis elektroniczny, który będzie dostępny dla wszystkich użytkowników platformy obsługującej proces powstania i rejestracji spółki s-24 (tzw. podpis potwierdzony profilem eMS). Przekonywano, że poluzowanie wymogów związanych z posługiwaniem się podpisem elektronicznym sprawdziło się w elektronicznym postępowaniu upominawczym, a także przy niektórych czynnościach podatkowych (składaniu zeznań deklaracji podatkowych)³⁴. To, co dla projektodawcy było osiągnięciem, dla przedstawicieli nauki okazało się wyrazem dalszego psucia prawa. Podnoszono, że podpis elektroniczny potwierdzony profilem eMS nie gwarantuje prawdziwości podpisanego dokumentu, jego autentyczności i integralności, a w szczególności nie daje pewności, że osoba, która posłużyła się tym podpisem, jest tą, za którą się podaje³⁵. Wydaje się, że hurraoptymizm twórców spółki s-24 stopniowo ustąpił przed realizmem i obawą nadużyć, ponieważ wraz z dodaniem z dniem 15.1.2015 r.³⁶ przepisów o możliwości rejestracji drogą elektroniczną spółek jawnych i komandytowych, jak też dokonywania tą drogą zmian umów w zakresie postanowień zmiennych dopuszczono w szerszym zakresie stoso-

³⁰ Na marginesie trzeba zauważyć, że taki sposób projektowania wpisów przed notariuszem funkcjonuje obecnie w sądzie wieczystoksięgowym, zob. art. 626⁴ KPC, art. 92 § 4 i 4¹ PrNot.

³¹ Zob. uwagi na tle prawno-porównawczym: *P.M. Wiórek*, Ustawowe wzorce, s. 83–85.

³² *P.M. Wiórek*, Elektroniczne, s. 126–130.

³³ UzasZmKSH11.

³⁴ Tamże.

³⁵ *M. Leśniak*, Spółka z o.o., s. 38.

³⁶ Na mocy ZmKSH14.

wanie – obok kwalifikowanego podpisu elektronicznego – również podpisu potwierdzonego profilem zaufanym Platformy Usług Administracji Publicznej (e-PUAP). Jednocześnie ograniczono możliwość korzystania z podpisu oferowanego przez portal s-24 wyłącznie do zawierania umowy spółki z o.o. Ostatecznie, od 13.7.2017 r. całkowicie wyeliminowano podpis elektroniczny potwierdzony profilem eMS³⁷.

Zmiany w KSH pociągnęły za sobą konieczność dostosowania przepisów procesowych. Projektodawca w tym celu uzupełnił przepisy KPC oraz KRSU o regulacje dotyczące możliwości składania wniosku o wpis spółki drogą elektroniczną, bez konieczności składania bezpiecznego podpisu weryfikowanego przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu (kwalifikowanego podpisu elektronicznego). Po raz kolejny podkreślono, że nie ma potrzeby zapewnienia dodatkowej weryfikacji tożsamości osób zgłaszających spółkę do rejestru, ani samych wspólników. Odrzucono argument o niezachowaniu zasad bezpieczeństwa obrotu, wskazując, że z punktu widzenia interesów kontrahentów przedsiębiorcy rejestrowego istotna jest identyfikacja samej spółki, a także osób ją reprezentujących. Mniejsze znaczenie – z uwagi na wyodrębnienie majątkowe i podmiotowe – ma identyfikacja wspólników, którzy nie odpowiadają za zobowiązania spółki³⁸.

Wprowadzenie możliwości rejestracji spółki drogą elektroniczną nie zmieniło ostatecznie metody pracy samego sądu rejestrowego. Sąd rejestrowy, procedując nad wnioskiem o wpis spółki s-24, dokonuje w zasadzie takich samych czynności jak w przypadku spółki, której umowa została zawarta tradycyjnie. Wniosek elektroniczny jest najpierw drukowany, a następnie dostarczany wraz z aktami orzecznikowi. Po dokonaniu oceny formalnej i merytorycznej wydawane jest zarządzenie o wpisaniu danych do systemu wpisów. Tym samym dane, które raz zostały wprowadzone przez wnioskodawcę do systemu teleinformatycznego, należy powtórnie przetransponować (przepisać) do systemu teleinformatycznego Krajowego Rejestru Sądowego³⁹.

Paradoks ten dostrzegł ustawodawca, który przedstawił szereg zmian w rejestrze sądowym ujętych w ramy prawne ZmKRSU18, które w perspektywie czasu prowadzić mają nie tylko do wyeliminowania akt „papierowych”, lecz

³⁷ Dokonano tego na mocy ZmKSH17.

³⁸ UzasZmKSH11.

³⁹ Obserwacja wynika z własnych doświadczeń autora jako orzecznika w wydziale rejestrowym.

również prowadzić do pełnej informatyzacji rejestru sądowego i postępowania rejestrowego poprzez:

- 1) dostosowanie przepisów prawa i systemu teleinformatycznego do obowiązku składania wszystkich wniosków do rejestru przedsiębiorców oraz dokumentów stanowiących podstawę wpisu lub podlegających dołączeniu do akt rejestrowych z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego;
- 2) umożliwienie stronom i sądowi wymiany korespondencji z wykorzystaniem systemu bez konieczności ponownego wypełniania formularza (wezwania brakowe, uzupełnienia braków wniosku) w ramach prowadzonego postępowania;
- 3) wydawanie przez sąd rejestrowy w toku postępowania zarządzeń o charakterze technicznym (nieorzecznicy) w formie elektronicznej;
- 4) połączenie systemu teleinformatycznego, w którym składane będą wnioski z systemem wpisów, co umożliwi automatyczne (po podjęciu decyzji przez orzekającego) sporządzenie projektu postanowienia bez konieczności ręcznego wpisywania danych przez pracowników sekretariatu;
- 5) umożliwienie wprowadzenia korekt w treści automatycznie wygenerowanego projektu postanowienia oraz jego uzupełnienia o uzasadnienie;
- 6) doręczanie orzeczeń i pism sądowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego;
- 7) prowadzenie od 1.3.2020 r. akt rejestrowych podmiotów wpisanych do rejestru przedsiębiorców w postaci elektronicznej i ich udostępnianie w czytelni akt oraz za pośrednictwem systemu teleinformatycznego;
- 8) zapewnienie digitalizacji pism wpływających i wysyłanych w formie papierowej do i z akt rejestrowych prowadzonych w postaci elektronicznej;
- 9) wprowadzenie usługi *newslettera*;
- 10) umożliwienie złożenia środków zaskarżenia z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego;
- 11) udostępnianie akt rejestrowych prowadzonych w postaci elektronicznej sądowi odwoławczemu.

Przedstawione hasłowo zmiany zostały rozłożone w czasie. Przepisy ZmKRSU18 jedynie w niewielkim zakresie weszły w życie z dniem 15.3.2018 r. Wejście w życie zasadniczych zmian dotyczących informatyzacji rejestru sądowego (w szczególności rejestru przedsiębiorców) planowane jest na dzień

1.3.2020 r. Do tego czasu powinien być także przygotowany system teleinformatyczny, który posłuży do urzeczywistnienia proponowanych rozwiązań⁴⁰.

Natomiast zmiany, jakie zostały już przedsięwzięte, związane są m.in. z koniecznością wdrożenia do systemu polskiego przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/17/UE⁴¹, która zakłada istnienie systemu integracji rejestrów złożonego z rejestrów państw członkowskich oraz portalu będącego europejskim elektronicznym punktem dostępu. Przesądzono, że Krajowy Rejestr Sądowy będzie stanowił element składowy systemu integracji rejestrów BRIS⁴², który ma za zadanie zapewnić wszystkim zainteresowanym szybki dostęp do dokumentów i informacji dotyczących europejskich spółek handlowych i ich oddziałów wpisanych do rejestrów krajowych. Informatyzacja Krajowego Rejestru Sądowego i urzeczywistnienie pomysłów jego reformy w tym zakresie ma umożliwić wykonanie obowiązków, jakie nakłada dyrektywa. Chodzi m.in. o wymianę informacji o spółkach za pośrednictwem Internetu.

Wspomnieć też wypada o wprowadzonym już – na mocy ZmKRSU18 – obowiązku złożenia sprawozdań finansowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (art. 19e ust. 1 KRSU). Zgodnie z art. 19e ust. 2 KRSU zgłoszenie dokumentów finansowych opatruje kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym co najmniej jedna osoba fizyczna, której numer PESEL jest ujawniony w Rejestrze, wpisana jako uprawniona samodzielnie lub łącznie z innymi osobami do reprezentowania podmiotu, prokurent, syndyk, zarządca w postępowaniu restrukturyzacyjnym albo likwidator. Zgłoszeniu towarzyszy oświadczenie o zgodności przedstawianych dokumentów z przepisami o rachunkowości (art. 19e ust. 6 KRSU). Weryfikacja tego zgłoszenia w podanym wyżej zakresie odbywa się automatycznie, bez udziału sądu rejestrowego. Dopiero negatywna weryfikacja danych powoduje konieczność złożenia wniosku o wpis, który badany jest przez sąd rejestrowy na ogólnych zasadach (art. 19e ust. 7 KRSU). Złożone w ten spo-

⁴⁰ Czynności w postępowaniu rejestrowym dotyczącym podmiotu wpisanego do rejestru przedsiębiorców dokonywane przez wnioskodawcę (wniosek) oraz sąd rejestrowy (orzeczenia) mają odbywać się wyłącznie w systemie teleinformatycznym.

⁴¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/17/UE z 13.6.2012 r. zmieniająca dyrektywę Rady 89/666/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/56/WE i 2009/101/WE w zakresie integracji rejestrów centralnych, rejestrów handlowych i rejestrów spółek (Dz.Urz. UE L 156, s. 1).

⁴² Ang. *Business Registers Interconnection System*.

sób dokumenty finansowe podmiotu rejestrowego gromadzone są w specjalnie stworzonym dla tego celu repozytorium elektronicznym (art. 9a KRSU).

II. Zmiany w Kodeksie spółek handlowych

Obecnie KSH przewiduje możliwość zawarcia i zmiany umów trzech typów normatywnych spółek handlowych za pomocą wzorców umów i uchwał udostępnionych w systemie teleinformatycznym: spółki jawnej, spółki komandytowej i o.o. Spółki te – wyróżnione z uwagi na sposób zawarcia umowy w systemie teleinformatycznym – będą w niniejszej pracy określane mianem „spółek internetowych”. Natomiast dla oznaczenia ich odpowiedników, tzn. spółek jawnej, komandytowej oraz spółki z o.o., które powstały w inny sposób, stosowana będzie nazwa „spółki, której umowa została zawarta metodą tradycyjną”. Dodatkowo, dla wyróżnienia internetowej spółki z o.o. będzie stosowany skrót „spółki s-24”.

Utworzenie którejkolwiek spółki internetowej wymaga posłużenia się podpisem elektronicznym, o którego charakterze prawnym będzie mowa w rozdziale II § 1 pkt II. Warto jednak w tym miejscu poczynić uwagę porządkującą odnoszącą się do występującej w KSH i w tej monografii nomenklatury. O ile bowiem w chwili obecnej KSH umożliwia wykorzystanie trzech rodzajów podpisów: kwalifikowanego podpisu elektronicznego, podpisu zaufanego i podpisu osobistego, o tyle jeszcze przed 4.3.2019 r. na gruncie KSH w różnych okresach występowały obok siebie: podpis zwykły, bezpieczny podpis elektroniczny weryfikowany przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu oraz podpis potwierdzony profilem ePUAP⁴³. Zastąpienie wymienionych jako ostatnie podpisów innymi nie było zabiegiem wyłącznie redakcyjnym, a wiązało się ze zmianą metod identyfikacji elektronicznej, o czym będzie mowa niżej. Nie zmienia to jednak oceny, że do rozważań na temat spółek internetowych może wkraść się terminologiczny chaos. Aby go uniknąć, w dalszych częściach pracy, jeśli tylko nie będzie to konieczne dla dokonania porównań lub ukazania rozwoju instytucji, stosowana będzie wyłącznie najnowsza siatka pojęciowa, z następującymi uwagami: o podpisie zwykłym potwierdzonym pro-

⁴³ Na podstawie art. 15 ZmUslZaufU18 we wszystkich przepisach KSH, które dotychczas regulowały sposób składania oświadczeń woli w systemie teleinformatycznym, dokonano zmian w nomenklaturze podpisu elektronicznego: „podpis potwierdzony profilem zaufanym ePUAP” zastąpiono „podpisem zaufanym”. Natomiast na podstawie art. 11 ZmDowodyU18 do znanych KSH rodzajów podpisu elektronicznego wykorzystywanych w systemie teleinformatycznym dodano nowy „podpis osobisty”.

filem eMS mowa jest jedynie w kontekście historycznym; bezpieczny podpis elektroniczny weryfikowany przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu traktowany jest jako poprzednik kwalifikowanego podpisu elektronicznego, natomiast podpis potwierdzony profilem ePUAP jako poprzednik podpisu zaufanego. Z kolei podpis osobisty jest nowym rodzajem podpisu, który nie występował w elektronicznym obrocie prawnym przed 4.3.2019 r., lecz oceniany pod kątem skutków prawnych, jakie wywołuje w zakresie powstania i funkcjonowania spółek internetowych, zrównany jest ze znanym dotychczas KSH podpisem elektronicznym.

Przechodząc do analizy etapów informatyzacji prawa spółek, wskazać trzeba, że w pierwszej kolejności w KSH pojawiły się przepisy o umowie spółki s-24. Doszło do tego w dniu 1.1.2012 r. wraz z wejściem w życie ZmKSH11. Metodę tworzenia spółki z o.o. w systemie teleinformatycznym reguluje art. 157¹ KSH. Początkowo, w pierwotnym brzmieniu przepisu, § 1 podanego artykułu statuował definicję legalną wzorca umowy, stanowiąc że: „Umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może być również zawarta przy wykorzystaniu wzorca umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością udostępnianego w systemie teleinformatycznym (wzorzec umowy)”. Przy okazji kolejnej nowelizacji KSH, dokonanej na mocy ZmKSH14, odstąpiono od definiowania wzorca umowy w tym przepisie i przeniesiono definicję do słowniczka kodeksowego. Brzmienie przepisu pozostawiono jednak bez jakościowych zmian. Zgodnie z § 2 tego artykułu zawarcie umowy spółki z o.o. przy wykorzystaniu wzorca umowy wymaga wypełnienia formularza umowy zawartego w systemie teleinformatycznym i opatrzenia umowy podpisem elektronicznym. Wzorzec umowy został natomiast ustalony zgodnie z delegacją ustawową z art. 157 § 5 KSH przez Ministra Sprawiedliwości w WzorSpZooR11⁴⁴.

W ramach zmian dokonanych ZmKSH11 wprowadzono do KSH jeszcze inne przepisy, które kształtować miały konstrukcję spółki s-24. W art. 158 KSH dodano § 1¹ i 1², według których na pokrycie kapitału zakładowego spółki s-24 wnosi się wyłącznie wkłady pieniężne, a pokrycie kapitału zakładowego powinno nastąpić nie później niż w terminie 7 dni od dnia jej wpisu do rejestru (§ 1¹) oraz podwyższenie kapitału zakładowego dokonywane po wpisie do rejestru spółki s-24 może być pokryte wkładami pieniężnymi lub niepieniężnymi (§ 1²). W art. 167 KSH, który dotyczy obowiązkowych elementów zgłoszenia spółki s-24 do sądu rejestrowego, dodano § 4–5. Uregulowano w nich osobno, z pominięciem przepisów o rejestracji sp. z o.o., której umowę zawarto metodą

⁴⁴ Rozporządzenie obecnie nie obowiązuje, zostało uchylone na podstawie art. 11 ZmKSH14.

tradycyjną, obowiązki zarządu przy zgłoszeniu spółki s-24. Postanowiono, po pierwsze, że do zgłoszenia tej spółki należy dołączyć sporządzone na formularzach udostępnianych w systemie teleinformatycznym:

- 1) umowę spółki opatrzoną podpisem elektronicznym;
- 2) listę wspólników z podaniem nazwiska i imienia lub firmy (nazwy) oraz liczby i wartości nominalnej udziałów każdego z nich, opatrzoną przez wszystkich członków zarządu podpisem elektronicznym;
- 3) oświadczenie wszystkich członków zarządu opatrzone podpisem elektronicznym, że wkłady pieniężne na pokrycie kapitału zakładowego zostały przez wszystkich wspólników w całości wniesione, jeżeli wkłady zostały wniesione najpóźniej w chwili zgłoszenia spółki.

Po drugie, nałożono na zarząd obowiązek złożenia w sądzie rejestrowym w ciągu 7 dni od rejestracji oświadczenia wszystkich członków zarządu, że wkłady pieniężne na pokrycie kapitału zakładowego zostały przez wszystkich wspólników w całości wniesione, jeżeli oświadczenie takie nie zostało dołączone do zgłoszenia spółki, a także dołączenie złożonych wobec sądu albo poświadczonych notarialnie wzorów podpisów członków zarządu.

W art. 206 KSH dotyczącym wymogów oznaczenia spółki w obrocie gospodarczym zmieniono brzmienie punktu czwartego w zakresie obowiązku podawania wysokości kapitału zakładowego w ten sposób, by w spółce s-24 podawać informację o niepokryciu kapitału.

Wykorzystanie środków komunikacji elektronicznej w procesie tworzenia i funkcjonowania spółek handlowych zostało poszerzone w ramach nowelizacji wprowadzonej mocą ZmKSH14. Rozbudowaniu podlegały także przepisy regulujące te procesy. Wejście w życie ZmKSH14 zostało jednak rozłożone w czasie. Część zmian, poświęcona w zasadzie wzorcom umów spółek osobowych weszła w życie 15.1.2015 r., natomiast pozostała część, dotycząca możliwości dokonywania innych niż zawarcie umowy spółki czynności przy użyciu wzorców zamieszczonych w systemie teleinformatycznym – z dniem 1.4.2016 r.⁴⁵

W dniu 15.1.2015 r. zmianie uległy przepisy ogólne KSH. W art. 4 KSH, który stanowi ustawowy słowniczek, zdefiniowano nowe pojęcia: wzorca umowy, podpisu potwierdzonego profilem ePUAP, postanowień zmiennych umowy oraz spółki, której umowa została zawarta przy wykorzystaniu wzorca umowy. Wobec tego, że informatyzacją objęto dwie pozostałe spółki handlowe: spółkę jawną oraz komandytową, a także dlatego, że wprowadzono

⁴⁵ Rozstrzyga o tym w szczegółowy sposób art. 12 ZmKSH14.

możliwość zmiany umowy przy użyciu wzorca umowy, zdecydowano się na wyciągnięcie przed nawias pewnych instytucji wspólnych, wykorzystywanych przy tworzeniu i dalszym funkcjonowaniu spółek za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

W tym też czasie wprowadzono do KSH przepisy o zawarciu umowy spółek jawnych i komandytowych przy użyciu wzorca umowy (art. 23¹ § 1 oraz art. 106¹ § 1 KSH). W zakresie postanowień zmiennych, czyli takich, które „zgodnie z wzorcem mogą być modyfikowane przez wybór odpowiednich wariantów poszczególnych postanowień albo przez wprowadzenie odpowiednich danych w określone pola wzorca, umożliwiające ich wprowadzenie” przewidziano także możliwość ich zmiany po wpisie spółki do rejestru przedsiębiorców (art. 4 § 1 pkt 14 KSH). W art. 48 § 2¹ KSH postanowiono, że spółka osobowa powstała za pomocą wzorca umowy może korzystać tylko z wkładów pieniężnych. Co prawda przepis ten w projekcie ustawy dawał możliwość wniesienia do spółki także prawa własności rzeczy ruchomych, praw do programu komputerowego oraz świadczenia pracy przez wspólnika, ale ostatecznie poprzestano jedynie na wkładach pieniężnych⁴⁶.

Od 15.1.2015 r. w spółkach osobowych można także ustanowić prokurę przy użyciu wzorca uchwały wspólników zamieszczonego w systemie teleinformatycznym (art. 41 § 3 KSH). Natomiast od 1.4.2016 r. możliwe stało się ponadto przeniesienie ogółu praw i obowiązków wspólnika (art. 10 § 4 KSH) oraz rozwiązanie spółki za pomocą wzorca uchwały (art. 58 § 2 KSH). Wszystkie wskazane czynności powinny być zatwierdzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym lub podpisem osobistym.

Zmiany dokonane mocą ZmKSH14 objęły również przepisy o spółce z o.o. Nowe rozwiązania legislacyjne, których wejście w życie w zasadniczej części zostało odroczone do 1.4.2016 r.⁴⁷, związane były przede wszystkim z wprowadzeniem możliwości dokonywania zmian umowy spółki s-24 w zakresie zdefiniowanych powyżej postanowień zmiennych, dokonywania niektórych czynności z zakresu prowadzenia spraw z użyciem wzorców czynności zamieszczonych w systemie teleinformatycznym oraz rozwiązania umowy spółki. Natomiast zmiana brzmienia dotychczasowych przepisów miała na celu do-

⁴⁶ Zob. poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw, Druk sejmowy Nr 2841, <http://www.sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/druk.xsp?nr=2841> (dostęp: 1.9.2018 r.).

⁴⁷ Z dniem 15.1.2015 r. weszły w życie jedynie przepisy zmieniające art. 157¹ § 1, art. 167 § 1, 3 i 5, art. 169, 208 § 9 i 10 KSH, z czego najważniejszą zmianą było wprowadzenie możliwości ustanowienia prokury przy użyciu wzorca uchwały.

stosowanie pierwotnej konstrukcji spółki s-24 do nowych potrzeb i możliwości. W art. 255 KSH dodano § 4, zgodnie z którym umowa spółki s-24 może być również zmieniona w zakresie postanowień zmiennych umowy, w tym również co do wysokości kapitału spółki, przy wykorzystaniu wzorca uchwały zmieniającej umowę spółki z o.o. udostępnionego w systemie teleinformatycznym. Z kolei w art. 157¹ KSH uchylono § 4, który deklarował dotychczas możliwość zmiany umowy spółki po jej zarejestrowaniu. W uzasadnieniu do projektu podniesiono, że przepis ten stanie się zbędny, skoro w art. 255 KSH wprowadza się możliwość dokonywania zmian z wykorzystaniem wzorca w systemie teleinformatycznym. Jednocześnie w art. 158 § 1² KSH doprecyzowano, że podobnie jak przy powstaniu spółki, tak i przy zmianie jej umowy w zakresie kapitału zakładowego wspólnicy mogą zobowiązać się jedynie do wniesienia wkładów pieniężnych, jeżeli zmian umowy dokonują przy użyciu wzorca uchwały.

Zmiany umowy spółki s-24 oraz podejmowanie innych decyzji przez wspólników za pośrednictwem systemu teleinformatycznego wymagają skorzystania z wzorca uchwały. W konsekwencji w art. 240¹ KSH uregulowany został tryb podjęcia takich uchwał. Zgodnie z § 2 tego artykułu podjęcie uchwały nie wymaga formalnego zwołania zgromadzenia wspólników, warunkiem jej podjęcia jest jednak wykonanie co do niej prawa głosu przez wszystkich wspólników. Prawo głosu wykonuje się poprzez oświadczenie złożone w systemie teleinformatycznym, opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym. Tak podjęta uchwała została przez ustawodawcę zrównana, co do zasady, z uchwałą podjętą w formie pisemnej. Wyjątkiem jest uchwała o zmianie umowy spółki, którą na mocy art. 255 § 4 KSH uznano za równoważną uchwałę zaprotokołowanej przez notariusza. Ponadto, postanowiono, że do uchwał podejmowanych z użyciem wzorca nie stosuje się też przepisów o tajności głosowania. Dalej, w znowelizowanym przepisie art. 248 § 3 KSH ustawodawca przesądził, że uchwały podjęte zgodnie z art. 240¹ KSH dołącza się do księgi protokołów w postaci wydruków uchwał z systemu teleinformatycznego poświadczonych podpisami członków zarządu.

Z regulacji KSH nie wynika wprost, jakie konkretnie uchwały mogą być podejmowane w systemie teleinformatycznym. Ustawodawca postanowił, że to Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia określi wzorce uchwał, decydując tym samym o zakresie możliwych czynności podejmowanych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Zgodnie bowiem z nowym brzmieniem art. 157¹ § 5 KSH Minister Sprawiedliwości określi, w drodze

rozporządzenia, wzorzec umowy oraz wzorzec uchwały zmieniającej umowę spółki z o.o., a także wzorce innych uchwał i czynności wykonywanych w systemie teleinformatycznym, mając na względzie potrzebę ułatwienia zakładania spółek, zapewnienia sprawności postępowania przy ich zakładaniu oraz sprawności postępowania sądowego w przedmiocie ich rejestracji, wdrożenia ułatwień w ich funkcjonowaniu, a także konieczność zapewnienia bezpieczeństwa i pewności obrotu gospodarczego. Minister Sprawiedliwości w rozporządzeniu z 14.1.2015 r. w sprawie określenia wzorców dotyczących spółki z o.o. udostępnionych w systemie teleinformatycznym (dalej: WzorSpZooR)⁴⁸ postanowił o ustaleniu następujących wzorców uchwał wspólników:

- 1) wzorca uchwały zmieniającej umowę spółki z o.o.;
- 2) wzorca uchwały o rozwiązaniu spółki z o.o.;
- 3) wzorca uchwały o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego spółki z o.o., która nie miała obowiązku badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta;
- 4) wzorca uchwały o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego spółki z o.o., która miała obowiązek badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta;
- 5) wzorca uchwały o podziale zysku w spółce z o.o.;
- 6) wzorca uchwały o pokryciu straty w spółce z o.o.;
- 7) wzorca uchwały o dobrowolnym umorzeniu udziału w spółce z o.o.;
- 8) wzorca uchwały o zmianie składu zarządu spółki z o.o.;
- 9) wzorca uchwały o zmianie składu rady nadzorczej spółki z o.o.;
- 10) wzorca uchwały w sprawie udzielenia zgody na zbycie udziałów w spółce z o.o.;
- 11) wzorca uchwały w sprawie dalszego istnienia spółki z o.o.⁴⁹

Należy zwrócić uwagę, że z podanego zestawienia nie wiadomo, jakich konkretnie postanowień może dotyczyć zmiana umowy spółki s-24. Zagadnienia nie wyjaśnia również dostatecznie pojęcie postanowień zmiennych wprowadzone do słowniczka kodeksowego na skutek omawianej nowelizacji KSH. Aby zatem dowiedzieć się, co jest desygnatem pojęcia „postanowienia zmienne”, należy najpierw prześledzić ustalony przez Ministra Sprawiedliwości wzorzec umowy spółki s-24 pod kątem dostępnych wariantów lub też pól pozostawionych stronom umowy do samodzielnego uzupełnienia.

⁴⁸ Dz.U. z 2015 r. poz. 69 ze zm.

⁴⁹ Katalog obejmuje wszystkie wzorce uchwał, jakie zostały ustalone w WzorSpZooR po jego nowelizacjach, które weszły w życie 1.4.2016 r. i 1.10.2018 r.